

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztas ipart!”

II. Carol király, országunk szeretett uralkodója csütörtökön, a Hősök Napja alkalmából Aradra érkezett és pénteken is időzött a városban. Arad város lakosságának alattvalói hódolata impozáns formában nyilvánult meg az uralkodó iránt, aki az egyházi és közéleti kiválóságokon kívül számos aradi polgárt is megköszönéssel tüntetett ki.

Organizarea muncii de folos obştească

de prof. I. NISTOR

Ministrul Muncii și Asigurărilor Sociale.

Ministrul Muncii și Asigurărilor Sociale.

Introducerea serviciului muncii de folos obştească prin legea recent votată de Parlament nu înseamnă o obligație nouă impusă tineretului, ci numai reglementarea muncii publice pe care tineretul român a înțeles să o îmbrățișeze în mod voluntar, generalizând-o pentru toți tinerii dela 18—21 ani și dându-i un caracter obligatoriu.

Munca de folos obştească, săvârșită prin tineret, a fost introdusă și în alte țări, și a dat rezultate bune. De aceea nu ne îndoiim că introducerea și la noi va avea aceleași rezultate, intrucât tineretul nostru nu simte o repulsiune față de munca manuală, ci dimpotrivă, el a dat multe dovezi până acum că o iubeste și o dorește din tot sufletul.

Munca de folos obştească îndată ce ea va fi săvârșită metodic și după un plan bine întocmit, va deveni în timpul cel mai scurt un prețios instrument pentru edificarea suferințelor și tineretului și pentru transformarea concepțiilor sociale.

(Continuare în pagina II.-a)

Kezd rájönni a művelt világ, hogy a kézműiparnak arany az alapja.

Állandóan működő intézménnyé tette a bécsi nemzetközi kongresszus a művelt világ kisiparának római központját

Görögország képviselői büszkén jelentették, hogy náluk maradéktalanul keresztülvitték a kézműiparosság kötelező biztosítását.

Oslóban tartják a kézműipar jövő évi nemzetközi kongresszusát

Irtta: REINHART GYULA

Az utóbbi években a nemzetközi kongresszusok hosszú láncába a kézműipar világkongresszusai révén új szem kapcsolódott. A kézműiparosságnak ez a nemzetközi megnyilvánulása a múltban teljesen hiányzott. Tartottak világkongresszusokat a gyárosok, a munkások, a takarékpénztárak és bankok, sőt bizonyos tudományágakat hivatásszerűen űzők, így orvosok, gyógyszerészek, ügyvédek, mérnökök is. A felsorolt szakmák valamennyien már régidők óta megalakították a maguk szervezeteit, csak a kézműiparosok nem jöttek rá nemzetközi viszonylatban sem arra, — mire sajnos, hazai viszonylatban sem jött még rá iparosságunk, — hogy csak egyéges fellépés útján lehet eredményeket elérni. Most már azonban felébredt végre a művelt világ iparostársadalma. Gyors egymásutánban tartja meg a maga nemzetközi összejöveteleit. A múlt évben Zürichben, idén Wienben, jövőre Oslóban tart nemzetközi kongresszust Európa kézműiparossága. Az idei kongresszus, amely, mint említettük, Wienben zajlott le, második a sorban. Alábbiakban részletesen beszámolunk a bécsi nemzetközi iparos összejövetel eseményéről és annak célkitűzéseiről.

E hó 4-én és 5-én zajlott le a wieni nemzetközi kézműipari kongresszus. Husz ország képviselői vettek részt a nagyarányú összejövetelen, amelynek az volt a célja, hogy megtárgyalják, melyek a kézműipar nemzetközi viszonylatban megnyilvánuló problémái és milyen módon volnának azok orvosolhatók.

A múlt évi zürichi tanácskozások eredményeképpen, — mint ismeretes —, Róma székhellyel nemzetközi központi szervet létesítettek. Ennek a nemzetközi központnak vezetője Vincenzo Buronzo tanár, országgyűlési képviselő. Ő foglalta el a bécsi kongresszus elnöki székét. Üdvözölte a különböző ipari szervezetek egész Európa területéről a kongresszus alkalmából összegyűlt képviselőit. Kiemelte Anglia képviselőit, akik ezuttal először vettek részt a kézműiparnak ebben a nemzetközi gyűlékezetében. Az elhangzott üdvözlő beszédek során a kongresszus házigazdáját, Bécs városát, mint a kézműipar hagyományos vezető városát üdvözlötték a szónokok. Méltatták és méltányolták Bécsset, amely több évszázados székhelye a kézműiparnak, a szépművészeteknek és a fejlett ízlésnek. Kiemelték a kézműipar nagy kulturális fontosságát, majd a kézműipar különleges helyzetét tették vizsgálat tárgyává. A kézműipar, — hangsúlyozták a kongresszuson ki, — a maga számtalan kisüzemével a népben gyökerezik és ennél az általa képviselt jellegénél fogva a népi szellemet és a népi gondolkodás világát képviseli.

Azok az idők, — fejtették ki az egyes szónokok — amelyekben az a nézet uralkodott, hogy a kézműipari üzem a fejlődő technika folytán ma már túlhaladt álláspont és a jövőben nem lesz létjogosultsága, mert a postakocsival együtt nincs mit keresnie a haladott technika világában, az elmúlt évtizedek folyamán sokszor megcáfolódott. Hiába fejlődik a technika, ér el hatalmas eredményeket a gépkultu-

ra, hiába alakulnak a trösztök, a kézműipar él és jó, hogy él, mert működése alkotó munkát képvisel és fennmaradása minden tekintetben indokolt, sőt fontos érdek minden ország gazdasági élete szempontjából, hogy fejlődjön és gyarapodjék.

A wieni nemzetközi kongresszus résztvevői azt tűzték ki feladatukul, hogy kimélyítsék a kézműipar megújodásának gondolatát és azokat az eszméket, amelyeket a kongresszus képvisel, a Wienből Európa minden részébe haza utazó kongresszusi képviselők haza vigyék a maguk hazájába és külön-külön mindenikük erőteljes működést fejtsen ki annak érdekében, hogy a kézműipar élte tökéletesítség és gazdasági hatása erősödjön. Ha ez sikerül, a kézműipar szükségességének gondolatát minden országban törvényhozásilag is elismertetni és a számtalan kisüzem gazdasági szükségességét az egyes országok gazdasági életében is érvényre juttatni, új idő virrad a művelt világ kézműiparára.

Világviszonylatban is elismerést érdemlő az a szerep, amelyet a kézműipar felvirágoztatása érdekében évtizedek óta Ausztria képvisel. A múlt század nyolcvanas éve óta Ausztria mutatott példát, hogy hogyan kell támogatni a kézműipart. Az új nemzedék jobb kiképzése, ipariskolák létesítése, a kézműipari technika tudományos fejlesztése szempontjából éppen úgy, mint a törvényes rendelkezések által nyújtott védelem és az iparos mozgalom önkormányzati jellegének a modern időkbe való átmentése révén Ausztriában sikerült a legnagyobb mértékben a kézműipari osztály megerősödését előmozdítani. Betetőzte ezt az alkotó és jövőbelátó kézműipari politikát a mai rend, amely módot nyújt Ausztria kézműiparosságának, hogy a maga ügyeit, teljes önállóságával önmaga intézze és saját maga védje meg speciális érdekeit a többi szakmai szervezet ellenében is.

A kongresszusnak Wienben való megtartása már csak azért is helyes volt. Itt a legtökéletesebb ugyan is a kézműipar szervezetsége és bőséges alkalom nyílt rá, hogy a kongresszusnak egész Európából összegyűlt delegátusai wieni tartózkodásuk révén az itteni mintaintézményekről a maguk országának iparos mozgalma javára példát vegyenek.

Az egyes felszólalások rendjén Görögország képviselői büszkén jelentették be, hogy államuk az első az egész világon, ahol a kézműiparosok kötelező biztosítását maradéktalanul keresztülvitték.

A kongresszus résztvevői a tanácskozások befejezése után megtekintették a most megnyílt egészségügyi kiállítást, a város nevezetességeit, részt vettek a miniszterelnök fogadóestélyén, amelyen a hatóságok, sőt az idegen államok képviselői is megjelentek. Ilyen megfigyeltetés nem igen élt eddig kézműiparosokat és megerősíteni látszik ez a körülmény, hogy hovatovább minden állam a megérdemelt fontosságot fogja tulajdonítani a kézműiparnak.

A kongresszus második napján elsősorban a

nemzetközi kézműipari központnak, mint állandóan működő intézménynek kérdésével foglalkoztak. Buronzo elnök az ügyben hosszabb jelentést tett. Kiemelte az iparossegédek országok közti viszonylatban való cseréjének nagyarányu nemzetközi fontosságát, valamint annak jelentőségét, hogy a kézműipari termelvényeket is hozzák forgalomba nemzetközi viszonylatban az egyes országok. Végezetül a különböző államok iparcikkjeinek árképződéséről terjesztett elő az elnök érdekes adatokat.

A kongresszus második napján délben Wien város főpolgármesterének voltak a vendégei a Kahlenbergen a kongresszus delegátusai. Szombat délután az osztrák kézműiparosok diszközgyűlésén vettek részt a delegátusok. Ez a diszközgyűlés éppen úgy, mint maga a kongresszus, a kézműipar kulturális kihangsúlyozásának jegyében zajlott le. A diszközgyűlés szónokai a kézműipar különböző megoldandó problémáiról tették meg a maguk jelentéseit.

A kézműipar nemzetközi kongresszusának zárótülésén a kézműipar nemzetközi központjának alapszabályait tárgyalta le és fogadta el a kongresszus. Az alapszabályzat szerint a nemzetközi központ célja:

- A kézműipari mozgalmak állapotának és fejlődésének kutatása, valamint az, hogy a kézműipar viszonyát a jelen kor gazdasági, kulturális és szociális problémáinak viszonylatában megvilágítsa. A vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzák, közös működési programot dolgoznak ki és oda igyekeznek hatni, hogy minden célkitűzés, amely alkalmas arra, hogy a kézműipar nemzetközi érdekeit szolgálja, a központ támogatása által valamennyi állam iparosságával elfogadtassák. A kézműipari központ székhelye továbbra is Róma marad. Szervei a közgyűlés, a tanács, az elnök és az ellenőrző bizottság.

A megejtett választások rendjén elnökké egyhangu határozattal újból Buronzo Vincenzot választották. Alelnökök lettek: Raab mérnök (Ausztria), Walter Paul (Németország), Schimmerl (Svájc) és Nordlik Arthur (Norvégia).

Nordlik alelnök meghívására a nemzetközi kézműipari kongresszus kimondotta, hogy a jövő évi kézműipari összejövetelt Osloban tartják meg.

A kongresszus záróbeszédét Raab alelnök tartotta. A kézműipar kulturális küldetésére hivatkozott. A kis Ausztria hivatása, hogy a nyugateurópai keresztény kultúráért küzdjön. Az osztrák kézműipar mindent el fog követni, hogy az európai keresztény erkölcs és az ipari szellemiség ismét elfoglalják azt a rangot az európai kultúrában, amely nekik méltán kijár.

(Continuare din pagina I.-a)

Indeleţnicirile practice trezesc şi întăresc pe cele intelectuale şi sufleteşti. Muncă fizică prestată în devălmăşie apropiere sufleteşte pe cei ce o execută, îi face să uite deosebirile între clasele sociale şi apropiere om de om cimentând astfel simţăminte de solidaritate naţională şi cetăţenească.

Munca fizică săvârşită în comun pentru un scop dezinteresat uneşte tineretul nr'un efort comun pentru promovarea binelui obşteşc. Muncă manuală, bine organizată şi bine condusă contribuie la întărirea simţului de datorie şi la trezirea dragostei pentru brazda strămoşească.

Organizarea muncii de foloc obşteşc nu trebuie privită ca o nouă sarcină impusă tineretului, ci ca o completare şi întregire a educaţiei sale premilitare şi cetăţeneşti.

Roadele ei, isvorâte din resorturile unei discipline interne vor contribui la sporirea producţiei şi la coordonarea muncii naţionale pentru atingerea acestui scop pe cât de nobil, pe atât de folositor.

Nu mai prin o muncă prestată pentru binele comun, tineretului va putea ajunge la conştiinţa drepturilor, dar şi a datorilor sale faţă de Ţară, Neam şi Rege.

Munca în comun, prestată cu voie bună oferă tineretului cel mai nimerit prilej pentru dezvoltarea facultăţilor sale fizice şi a calităţilor sale morale şi intelectuale.

Iată pentru ce credem că osteneţile fizice ale muncii tineretului nu pot fi decât foloşitoare pentru binele obşteşc şi pentru prosperitatea neamului nostru.

LEGYEN NYUGODT.

A könyvelő bevissi a nagykereskedőnek a hitelzők listáját. Az nézi, nézi és közben folyton rázza a fejét.

— Mit nézi úgy, — mondja végre a könyvelő — legyen nyugodt, mind prima.

Uj gyárvállalatok nem hozhatnak be külföldi gépeket

A kartell törvény alapján a kereskedelemügyi miniszter rendeletet adott ki, melynek értelmében a külkereskedelmi igazgatóság mellett működő ugynevezett ipari, beruházási bizottság többé nem vehet át gépek behozatalára irányuló kérvényeket új gyárraktól, vagy meglévő gyárraktól sem, amennyiben ezek üzemüket nagyobbítani kívánják és nem mutatják be a miniszternek a királyi dekrétum értelmében

kiadott gyáralapításra, vagy üzemnagyobbításra vonatkozó előzetes engedélyét.

A bizottság által már megvizsgált kérvényeket fel kell terjeszteni jóváhagyás végett a kereskedelemügyi miniszterhez, aki azokat újból elbírálja abból a szempontból, hogy jogosultak-e a beruházások eszközlésére.

Kiskereskedők a könyvvezetési kötelezettség megváltoztatásáért

Az ország kiskereskedőinek körében mozgalom indult meg az április 1-én életbe lépett és a bélyeg-törvény módosítását tartalmazó törvény azon rendelkezésének megváltoztatása iránt, amely a kötelező könyvvezetést írja elő minden kiskereskedőre nézve. A kötelezettség kimondása ellenkezik az adó-törvény 103-ik szakaszával, amely szerint kisiparosok és kiskereskedők nem büntethetők a köteles üzleti könyv hiánya miatt. Egyes pénzügyigazgatóságok meghosszabbítják a könyvek lefektetésére adott ha-

táridőt, másutt már felveszik a kihágási jegyző-könyveket.

A kiskereskedők rámutatnak arra, hogy számukra képtelenség a könyvvezetés, mert legtöbb közülük nem ért a könyvvezetéshez, a kiskereskedés vagy kisipar nem bírja el egy könyvelő tartását. Nem kívánható, hogy az üzemét egyedül ellátó kiskereskedő és kisiparos napi 12 órás munka után könyvelői munkát végezzen.

Uj illeték lép érvénybe:

Főnökre és alkalmazottakra egyaránt kötelező a tüdővész-bélyeg

A Hivatalos Lapban megjelent és az 1926. évi egészségügyi törvény 87. szakaszát kiegészítő törvény a következőket rendeli el:

Minden nagyvállalat, amely tiznél több alkalmazottat foglalkoztat, folyó évi május hó 1-től és minden munkaadó, aki tiznél kevesebb alkalmazottat foglalkoztat, folyó évi június hó 1-től köteles egy új járulék fizetésére, a tüdővész elleni védekezés céljára. Ezen járulék minden egyes alkalmazott után fizetendő és pedig napi 100 lelig terjedő kereset után, tehát, akik az I-től IV-ig terjedő fizetési osztály szerint fizetnek betegsegélyző járulékot, heti 2 leit, a napi 100 leit meghaladó kereset után, tehát akik a V-ik osztályba tartoznak, heti 4 leit fizetnek.

Mindazon alkalmazottak után, kiknek napi keresete 200 leit, vagy havi keresete a 6000 leit meghaladja, hetenkint 6 leit járulék fizetendő.

Ezen taxa éppen úgy, mint a betegsegélyző járulék, felerészben a munkaadót, felerészben az alkalmazottat terheli, a taxa befizetése pedig, nagy munkaadóknál a befizetési jegyzőken, kis munkaadóknál pedig egy speciális bélyeg leragasztásával történik.

Az önálló iparosok, kereskedők, otthondolgozó és hához járó munkások, gyakornokok stb. heti 2 leit járulékot fizetnek. Mindazok, akik bélyeg leragasztásával röjják le a betegsegélyző járulékot, kötelesek beszerezni speciális bélyegeket, amelyek a tüdővész elleni biztosítást céljára lesznek kibocsátva s amelyek mérete a betegsegélyző járulék lerovására szolgáló bélyegnek körülbelül egy negyede. Ez a speciális bélyeg a betegsegélyző bélyegre lesz ráragasztva, a bélyeg felső bal sarkában.

Mennyi devizát kaphatnak a magánosok?

A magánosok devizaigénylésének elbírálására alakult bizottság, amely a kontingentálási igazgatóság mellett működik, a magánosok számára a következő összegű devizákat engedélyezi:

Franciaországba személyenként kétezer frank-cia frank azok számára, akik a kiállításra utaznak és négyezer frank azoknak, akik egészségi okokból utaznak Franciaországba, ezeknek azonban a kérvényhez orvosi bizonyítványt kell mellékelni.

Ausztriába 300 schilling turista utazásoknál, 1000 schilling egészségügyi utazásoknál, természetesen orvosi bizonyítvány bemutatása ellenében.

Csehszlovákiába: 4000 csehszlovák koronára, azonban a kérvényhez bizonyítványt kell mellékelni arról, hogy a kérelmező román állampolgár.

Olaszországba: Személyenként 2000 líra turista utazásoknál és 4000 líra egészségügyi utazásoknál, orvosi bizonyítvány bemutatása ellenében.

Felfüggesztik

a szesz törvény elleni kihágások címén kiszabott büntetéseket.

Ismeretes, hogy a szeszmonopól vezérigazgatósága elrendelte az olyan két hektáron felüli szőlő- és gyümölcsöskert-tulajdonosok névszerű ki-mutatásának felterjesztését, akik ellen a szesz törvény megsértése miatt kihágási jegyzőkönyvet vettek fel március 11-ig, minthogy a pénzügyminiszter ezeket a bírságokat leszállította azzal a feltétellel, hogy az illetők megfizetik a tartozásukat. Ezt a leszállítást mostanáig nem fogadták el és ezért a miniszter most szigorú utasítást küldött az alárendelt szerveknek, hogy a bírságok behajtását azonnal függeszték fel mindaddig, amíg a leszállításra vonatkozó határozatot meg nem kapják. Azért van szükség e rendelkezésre, mert egyes tul-buzgó pénzügyi szervek nem vették figyelembe a miniszter rendeletét, hanem ennek ellenére továbbra is erőlyesen folytatják a bírságok behajtását.

Eredménytelenek

a vasipari cikkek fogyasztási adójának pauszálösszegben történő fizetésére folytatott tárgyalások.

A vasipari vállalatok és a pénzügyminisztérium között tárgyalások indultak meg a vasipari termékek fogyasztási adójának pauszálösszegben történő fizetésére. A tárgyalások — amint értesülünk — megakadtak, mert a kereskedelemi és ipariügyi minisztérium azzal az indoklással, hogy a vasipari termékek forgalma állandó emelkedést mutat, halogatja az érdemleges megbeszéléseket. Mivel a vasipari vállalatok újabb ajánlatot nem tettek a fogyasztási adónak pauszálösszegben történő fizetésére, ez a terv lekerült egyelőre napirendről.

Előfizetés-gyűjtés betegsegélyzői segédlettel

Évi 1200 lei előfizetési díj és a kiállítás költsége.

A napokban a Reghin-Szászrégentől felfelé eső iparvállalatok irodáiban megjelentek a Bucureşti-ben nyomtatott „Gazeta Meserilor şi Asigurătorilor Sociale” című lap megbízottjai és a vállalatokat előfizetésre szólították fel. Mivel a lap megbízottjai mindenütt a betegsegélyző egyik tisztviselőjének kíséretében jelentek meg, az előfizetési felhívást mindenütt teljesítették is. De az ügynökök nemcsak a folyóirat évi ezerkétszáz lejes előfizetési díját vették fel, hanem

helyenként felszámították a gépkocsin való kiállításuk költségeit is.

Ugy tudjuk, hogy a belügyminisztérium már több ízben adott ki rendeletet az ilyen „hatósági segédlettel” folytatott előfizetések betiltására. Ugy lát-szik azonban, hogy a belügyminiszteri rendelet még mindig csak írott malaszt maradt, ha már a betegsegélyzői tisztviselők is támogatják a gombamódra szaporodó fővárosi „szaklapok” előfizetés-gyűjtő megbízottjait.

FOG AZ MENNI!

Szomjas ur, a kefekető ötvenkétéves agglegény s mint ilyen, egy szép napon arra eszmél, hogy csak párosan szép az élet.

Amint ez ilyenkor már szokásos, felkeres egy házasságközvetítőt, aki a férjhezmenendő hajadonok, elváltak és özvegyek dus választékát rakja elébe, ámde Szomjas ur mindegyikben talál valami kivét-nivalót.

Immár négy hete foglalkozik a házasságközvetítő Szomjas urral, éjt nappallá téve járadozik egy parti összehozása érdekében, de Szomjas ur a világ legnehezebb völegényjelöltje.

— Nézze, mondja neki a házasságközvetítő, — a lány, akit legutóbb ajánlottam önnek, maga a tökéletesség. Csinos is, fiatal is, házias is, hozománya is van és kelengyéje is van, azonfelül pedig nincsen mamája.

— Kérem, ez mind igaz, — hagyja helyben elismerőleg Szomjas ur, — de van egy nagy hibája. Az a nő olyan buta, mint a sötét éjszaka. Azonkívül unintelligens és műveletlen. Fogalma sincs semméről a világon.

— Nézze, Szomjas ur, én teszek önnek egy kuláns ajánlatot. Vegye el ezt a nőt és én teljesen ingyen adok hozzá egy komplett husakötetes lexikont.

Érdekes semmitőszéki döntvények munkaszerződési ügyekben

A semmitőszék harmadik tagozata két munkaszerződés körüli perben az alábbi elvi döntéseket hozta:

A munkaszerződésekről szóló törvény 44-ik cikke szerint a munkaszerződések feltételei előre megállapíthatók a munkaszabályzatban azzal a magától értetődő feltétellel, hogy ez a szabályzat ne álljon ellentétben a munkabértörvény rendelkezéseivel. Ezeknek a munkaszabályzatoknak intézkedései alkalmazandók a felekre, tekintet nélkül arra a körülményre, hogy a munkaszabályzatot a munkaszerződésekről szóló törvény előtt készítették. (170/1937. számú döntés.)

Az esetben, ha a munkaadó alkalmazottjának nem adja ki a szabadságot, amelyre az alkalmazott-nak joga van, köteles erre az időre kétszeres fizetést adni, vagyis az eredeti fizetést és a szabadság-idő megváltását. Ugyanez a döntés megállapítja, hogy az alkalmazottnak a munkaadóval szemben akár fizetésre, akár nyereségrészesedésre való joga a munkaszerződésekről szóló törvény 73-ik cikke szerint három év múlva elévül. (1897/1936. számú döntés.)

ALAPOS KIFOGÁS.

Valaki üzleti társulást akar létre hozni két pénz-ember között, de az egyik nem akar kötelnek állni.

— Miért nem akarsz vele társulni? — kérdi a közvetítő.

— Azért, mert valamikor jegyben járt a feleségemmel és nem vette el.

— Ez is egy ok?

— Na, hallod, csak nem fogok olyan emberrel társulni, akinek több esze van, mint nekem!

Még mindig nem jutott nyilvánosságra az új ipartörvény végrehajtási utasításának hivatalos szövege

343 szakaszból áll az ipartörvény végrehajtási utasításának szöveg-tervezete, amely így jóval terjedelmesebb, mint maga a törvény.

Csak a legfőbb törvényelőkészítő bizottság kedvező szakvéleménye esetén lép életbe a végrehajtási utasítás

A munkaügyi miniszter elkészítette a kézműves-ség gyakorlásáról és a mesterségbeli képesítésről szóló törvény végrehajtási utasítását. A javaslatot, mielőtt életbe léptetnék, megküldi a munkaügyi inspektorátusokhoz, a munka- és kereskedelmi kamarákhoz, a munkaadók és alkalmazottak szakmai testületeihez, a szakmai tanfolyamokhoz és inasotthonok vezetőihez véleménynyilvánítás céljából.

A végrehajtási utasítás pontosan követi a törvény intézkedéseit, amelynek egyes szakaszait magyarázza, kiterjeszti és azok végrehajtása felől rendelkezik.

Az első rész főképpen a tanoncképzésről és a tanoncok szerződéséről szól, a második rész a képesítésről és annak tökéletesítéséről, a munkakönyvről és a mesterkönyvről. Ebben a részben szervezi meg a rendelet a különböző vizsgálóbizottságokat, meghatározza azok összetételét, hatáskörét és működésének szabályait. A harmadik rész a kisiparosokról szól, megszabja azokat a feltételeket, amelyek mellett a kisiparos önálló mesterséget folytathat, szabályozza a mesterigazolványt, a kisiparosok számára a törvény által megállapított kedvezményeket sorolja fel, majd az ellenőrzésről, kihágásokról és azok büntetéséről intézkedik.

A végrehajtási utasítás rendkívül terjedelmes, nagyobb, mint maga a törvény és 343 szakaszával valóságos kodexévé válik a kisiparnak.

A végrehajtási utasítás első szakasza mindenképp meg határozza azt, hogy kikre vonatkozik a szabályzat. Eszerint mindazon személyekre, akik szakmaszerűen vannak foglalkoztatva műhelyekben, gyárakban, hajógyárakban, vagy otthon dolgoznak, vagy bármilyen ipari vállalatnál mint tanoncok, munkások, mesterek, munkaadók, kézművesek, továbbá olyan munkások, akiknek semmiféle előképzettségük nincs. A végrehajtási utasítás vonatkozik a kereskedőtanoncokra is. A kereskedő azonban sem a törvény, sem a végrehajtási utasítás alá nem tartozik.

Állami, vagy más közintézmény kezelése alatt levő vállalatok alkalmazottai csak a szakmai előkészítés, a kvalifikáció tekintetében tartoznak a szabályozás keretébe, amennyiben ezeket az alkalmazottakat valamely törvény értelmében nem kell köztisztviselőkné, vagy ehhez hasonlóknak tekinteni.

A 2-ik szakasz kategóriák szerint sorolja fel azokat az iparvállalatokat, amelyekre a végrehajtási utasítást alkalmazni kell. E kategóriák a következők:

a) Nagyipari vállalatok, b) Bánya- és kitermelő vállalatok, c) Hajóépítő vállalatok és közmunkák, d) Kikötők, azonban csak tanoncok, munkások és mesterek tekintetében, e) Szállító vállalatok, f) Kézművesek és kisipar, g) Élelmiszeripar, h) Szálloda, étterem és kávéházipar, i) Házi munka, h) Állami iparvállalatok, (polgári és katonai vállalatok), valamint megyei, községi és autonómpénztár vállalatok, mint amilyenek a CFR, PCA, a CAM, községi üzemek és műhelyek, valamint az állam, megye vagy község olyan magánvállalatai, amelyeknek célja valamely mesterség tanítása, végül a kereskedelmi vállalatok, azonban ezek csak a tanoncok tekintetében.

A végrehajtási utasítás 178-ik szakasza külön megemlíti a mértékegységre vonatkozó, mert ez a mértékegységre vonatkozik. Ez a szakasz így intézkedik:

Mértékegységek, építésszek, akiknek címeit az állam elismerte, ha valamely szakmájukba eső mesterséget, mint munkaadók folytatni kívánnak, szintén kötelesek a műhely megnyitásától számított egy hónap alatt a munkakamara kézműves ügyosztályától ipar engedélyt (brevet de meşerie) kérni, amennyiben mesterkönyvvel nem rendelkeznek. Nem kötelesek kérelmekhez mesterkönyvet csatolni, hanem elég, ha benyújtják építész, vagy mérnöki bizonyítványuk vagy diplomájuk hiteles másolatát.

A végrehajtási utasítást a legfőbb törvényelőkészítő bizottság elé terjesztették és csak ennek jóváhagyó véleménye után fogják életbe léptetni.

Mit kíván a Carei-nagykárolyi román iparosok, kereskedők és munkások egyesülete

Az elmúlt vasárnap rendkívüli közgyűlést tartott a Carei-nagykárolyi Román Iparosok, Kereskedők és Munkások Egyesülete. A gyűlésen Alunaru Demeter elnökölt. Megnyitó beszédében azt mondta, hogy a kartellek elleni törvényt már megcsinálták, de szabotálják. A rendkívüli közgyűlés célja, felhívni a miniszter figyelmét, hogy a kartelltörvényt a legenergiusabban hajtsák végre, továbbá, hogy kérje a nemzetvédelmi törvény mielőbbi megalakítását.

A gyűlés első előadója Saucan Alexandru városi főmérnök volt. Előadásának gondolatmenete nagy vonásokban a következő:

A nemzetek élete a létfontosságért való küzdelem. Romániában a munka és a kereskedelem terén a román elem kell, hogy vezessen. A románság szellemi adottsága és munkakészsége olyan, hogy minden nemzet fiaival fel tudja venni a versenyt. Az ipar, a kereskedelem és a vállalkozás ma 80 százaléban mégis az idegenek kezében van. Holott ezek népesedési arányszáma csak 20 százalékot tesz ki. Küzdeni kell tehát, hogy ez az arányszám a románok javára megváltozzék. Ez a célja a nemzetvédelmi törvénynek és e cél helyességét a megértő kisebbségek is belátják.

Lobontiu Ioan gör. kat. román esperes volt a következő felszólaló. Arról beszélt, hogy a nemzeti munka csak akkor lehet céltudatos, ha azt az igazi

vállalosság szelleme lengi át. Borza Ignatiu esperes az ort. román egyház nevében helyeselte az egyesület célkitűzéseit és Isten áldását kéri a gyűlés munkájára. Farcas liceumi tanár a románok elnyomásáról panaszkodott. Potra tanár neje a Román Nőegylet nevében szólalt fel, üdvözölte a közgyűlést és bejelentette, hogy a román nők szívvél-lekkel helyeslik a nemzeti munkavédelmet. Dr. German Ioan főszolgabíró azt mondta, hogy a közgazdasági életben a románság vezető helyzete természetes. Ezt a helyzetet meg kell becsülni. Dolgozni kell. Ez annál könnyebb, mert a hatóságok mellett vannak a dolgozók. Munteanu dr. ügyvéd a román munkások jogait ismertette. Negrean Iosif borkereskedő a kartellek ellen szólalt fel. A kartellek káros voltának igazolására felhossa, hogy a cipésziparban használt fából készült szegek különkénti ára, a kartell fennállásakor 49 lei volt, a kartell megszűnése után 19 leire szállott le.

A felszólalások után a közgyűlés több pontban álló határozati javaslatot fogadott el. A főbb pontok a következők:

1. A kartelltörvénynek a legnagyobb eréllyel való alkalmazása. 2. A nemzetvédelmi törvény mielőbbi megalkotása. 3. Az összes hadfelszerelési iparokból a kisebbségek kizárása. 4. Tanoncotthonok létesítése. 5. Az iparosokra is alkalmazzák a konverziós törvényt, stb.

Jogesetek a kisiPar köréből

Ólommérgezés is üzemti baleset, ha a munkás napi munkája közben kapta.

As olyan rokkant, aki egy személy állandó ápolására szorul, teljes összegű nyugdíjra jogosult.

A központi felebbezési bizottság 1037/1937. számú elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő munkás napi munkájának végzése közben ólommérgezést kapott. Azon a címen, hogy a betegség miatt száz százalékosan munkaképtelen, teljes nyugdíj megállapítását kérte.

A betegségyógyító kerületi orvosa nem fogadta el a munkásnak azt az állítását, hogy a betegség a napi munkája végzése közben kapott ólommérgezés következménye, minek alapján az elsőfokú bizottság elutasította a kérelmet.

A kedvezőtlen döntés ellen a munkás felebbezett. Orvosszakértők meghallgatását kérte arra vonatkozólag, hogy betegsége valóban a mestersége üzése következtében kapott ólommérgezés folytán állt elő. A felebbezési bizottság helyet adott a kérelemnek és orvosszakértők meghallgatását rendelte el. Az orvosszakértők megállapították, hogy a munkás nyakszirt-merevedésben szenved és hogy ez a betegség ólommérgezés következtében állt elő. Megállapították, hogy a beteg, aki mozogni nem tud, egy személy állandó ápolására szorul.

A felebbezési bizottság a fenti megállapítás alapján úgy döntött, hogy a biztosítottnak, mivel állandó ápolásra szorul, teljes nyugdíjra van joga a vonatkozó törvény 24-ik szakasza alapján. Megállapította, hogy a törvény 35-ik szakasza szerint mérgezés folytán előállott betegség is balesetnek minősül. Mivel megállapítást nyert az is, hogy a munkaképtelenné lett munkás 1919-től 1935-ig mesterségének gyakorlása közben állandóan ólomtartalmu anyagokkal dolgozott, így a mérgezést munkája közben kapta, teljes egészében elfogadták felebbezését és annak értelmében döntöttek.

Közlő: Kelé Sándor dr.

Egyik ügyosztálynál amnesztia alá esik, a másiknál vigan büntetik . . .

Ismeretes, hogy néhány hónappal ezelőtt megjelent a deviza-amnesztia rendelet, amely mentesítette a büntetés alól azokat az importőröket, akik angliai tartozásuk kifizetéséhez szükséges devizákat a fekete tőzsdéről szerezték be, vagy kompenzáció útján egyenlítették ki azt. Az importőrök biztak az amnesztia-rendeletben, lemondtak arról, hogy igénybe vegyék a szabályszerű átutalást és benyújtották az előírt nyilatkozatot. Ennek ellenére továbbra is nyilvántartásban maradtak egy másik ügyosztálynál, amelyet nem érdekelt az, hogy az importőrök amnesztiát kaptak és csak azt nézték, hogy importőrök nem fizették ki az előírt összegeket és egymásután szabták ki a büntetéseket, sőt a behozatali jogot is megsemmisítették. Az importőrök kénytelenek voltak hivatalról-hivatalra szalagálni, hogy beigazolják, hogy a kérdéses összeg szerepel a nyilatkozatban és amnesztia alá esik. Addig is azonban a büntetés érvényben van. Ime a tulzott bürokrácia, amely még jól meg nincs szervezve, mert hiszen ugyanazon minisztérium különböző ügyosztályai nem tudnak egymás intézkedéseiről és ezzel horribilis kárt okoznak az érdekelteknek.

Ellentétek a drágaság ellen küzdő bizottság és a bucureştii városi hatóságok között.

Az Argus szerint eddig a belügyminisztérium árlétörő rendelkezéseinek kihatása nem volt az árakra. Bucureştii polgármesteri hivatala elhatározta, hogy nem tesz eleget a spekuláció elleni intézkedéseknek, mivel ezek az intézkedéseket a főváros arra hivatott közelegnek meghallgatása nélkül hozták. Csatlakozott ehez az ellenálláshoz a fővárosi kereskedelmi és iparkamara is, mely egy a kormányhoz intézett beadványában azt bizonyítja, hogy a minisztertanács által elhatározott eddigi intézkedések nem alkalmasak a drágaság letörésére.

A központi adóügyi bizottság új döntései ipari és kereskedelmi érdekkörű adóproblémák ügyében

A pénzügyminisztérium egyenesadó osztálya a Hivatalos Lap május 13-i számában közli összegyűjtve a központi adóügyi bizottság által 1936. április 1-től 1937. április 1-ig hozott döntéseit. A döntések közül alább ismertetjük azokat, amelyek közvetlenül az ipart és kereskedelmet érintik.

Ipari épületek után nem fizetendő házadó, földadó és nemzetvédelmi adó.

Az egyenesadótörvény 30-ik cikkének harmadik bekezdése szerint, amelyet az 1933. áprilisi törvény hatályon kívül helyezett és amely 1934. április 1-én ismét életbe lépett, az ipari célokat szolgáló ingatlanok jövedelmei az iparvállalatok jövedelmeiben szereplőknek tekintendők és mint ilyenek, földadót vagy alá esnek és nem fizetendő ezek után a házadó vagy a házadó. Mivel az 1935. április 1-i törvény 18. cikke szerint a nemzetvédelmi adó csak az új épületek után fizetendő, amelyek az egyenesadótörvény 17-ik cikke szerint adómentességet élveznek és nem az olyan ingatlanok után, amelyek a 30-ik cikkben megjelölt adómentességet élvezik, magától értetődik,

hogy a nemzetvédelmi adó nem alkalmazható az ipari ingatlanok lakbérértékére.

Mikor fizetendő tőkekamatadó.

Minden olyan követelés, akkor is, ha az külföldön keletkezett, attól a pillanattól kezdve, amidőn azt romániai ingatlanra vezetett jelzálog garanciája, belföldi jövedelmet hozó követelésnek tekintendő és így a tőkekamatadó fizetendő.

Ha belföldi adós második szerződés által garanciája valamely külföldi valuta leértékelése által keletkezett veszteség fedezését és kötelezi magát arra, hogy a garanciát biztosító társaságnak az illető biztosítási díjat fizeti, ez a biztosítási díj nem egyéb, mint az eredeti kölcsönszerződésben kikötött kamat pótléka. Így tehát a második szerződés jövedelmét hoz és így mint ilyen, tőkekamatadó alá esik.

Valamely követelésnek árként való elismerése azt jelenti, hogy a bíróság az ilyen követelésre támaszkodó igénynek helyt adott. Ennélfogva a tőkekamatadó a hitelező által az esedékes kamatok után a követelésnek árként való elismerése napjától fizetendő, nem pedig az ingatlan odaitelése napjától kezdődően.

Cluj-Kolozsvár példát akar mutatni a kontárprobléma alapos megoldása ügyében

A kontárkérdés a munkatörvény tiltó rendelkezése ellenére egyre nagyobb arányokat ölt Cluj-Kolozsváron. Az összes ipari szakmák képviselői elkeveredetten panaszkodnak, hogy iparendély nélküli kontáriparosok horgásszák el előlük a munkaalkalmat és a legális iparosok nem tudják megkeresni kenyerüket a még súlyos közterheket is kell fizetniük.

Az elkeveredés napról-napra fokozódik s ennek volt következménye, hogy a Romániai Kisiparosok Országos Szövetsége helyi fiókja erőteljes harcra szánta el magát.

A szövetség vezetésének megbízásából Moldovan Anton elnök, Hegedüs Gyula, Raffay István és Moldovan Anton építőiparosok az elmúlt héten felkeresték dr. Clonta rendőrkvesztort, aki előtt fel-

tárta a helyzetet, azt kérték, hogy a rendőrség saját hatáskörében ellenőrizze a most folyó építkezéseket s ha arról győződött meg, hogy az építkezéseket iparendély nélküli egyének hajtják végre, tiltassa be az építkezési munkálatokat és büntesse meg a kontárokat.

Ugyancsak ez a küldöttség keresi fel dr. Draganu polgármestert is, hogy a kontárkodás megszüntetése érdekében hívjon össze egy nagyobb értekezletet és erre hívja meg a pénzügyigazgatóságot, a rendőrséget, a városi mérnöki hivatalt, a munkaügyi felügyelőséget és munkakamara megbízottait, hogy együttesen beszéljék meg azokat a módokat, amelyeknek igénybe vételével a kontárkodást ki lehetne irtani, vagy meg lehetne akadályozni.

Ha a bérbeadó maga a háztulajdonos, a butorozott szobák nem esnek városi taxa alá

Az Oradea-nagyváradai törvényszék elvi döntvénye.

Mint ismeretes, a közigazgatási törvényhez mellékelt táblázat 4-ik szakasza előírja, hogy a kereskedelmi és ipari ténykedéseket végzők városi taxával adóztathatók. Felsorolja a táblázat, hogy a butorozott szobák a lakbérérték 15 százalékáig adóztathatók meg ezen taxával. Oradea-Nagyvárad városa e rendelkezés alapján megadóztatta az összes butorozott szobákat a lakbérérték 10 százalékát kitevő taxával, tekintet nélkül arra, hogy a bérbeadó a háztulajdonos-e vagy bérlő.

Az Oradea-nagyváradai háztulajdonosok közül többen felebbezéssel támadták meg ezt az adókivetést, azonban a felebbezéseket a felebbezési bizottság kivétel nélkül elutasította azzal az indoklással, hogy a törvény nem tesz különbséget: vajjon háztulajdonos vagy bérlő adja-e bérbe a butorozott szobát.

A felebbezési bizottság határozata ellen a sérelmezettek a törvényszékhez folyamodtak, ahol a dr. Hartopan-Sulutiu-Pop-tanácsa most tárgyalta az egyik felfolyamodó kérést.

A felfolyamodó háztulajdonos előadta, hogy a törvény szerint is csak azokra vethető ki városi taxa, akik kereskedelmi vagy ipari ténykedést üznek. A háztulajdonos viszont, amikor szobáját — ha butorozva is — bérbe adja, nem végez kereskedelmi ténykedést, sőt az adótörvény kategórikusan kimondja, hogy a háztulajdonosok részéről butorozott szobák bérbe adása nem kereskedelmi ténykedés és nem is adóztatható meg kereskedelmi adóval. A város tehát illegálisan alkalmazta a törvényt, amikor a háztulajdonosokat is megadóztatta a butorozott szobák után.

A törvényszék beható tanácskozás után magáévá tette a háztulajdonos érvelését, helyt adott a felfo-

lyamodásnak, megsemmisítette a város által eszközölt taxakivetést, kimondva, hogy a háztulajdonos által bérbeadott butorozott szobák után nem lehet városi taxát kivetni. Az ítélet elvi jelentőségű és nagy fontosságú bír a megadóztatta a butorozott szobák bérbeadó háztulajdonosokat. Mindazon háztulajdonosok, akik ez ellen az adóztatás ellen felebbezést adtak be, a törvényszéki ítélet alapján a felebbezési tárgyaláson joggal kérhetik a kivetett taxák törölését és amennyiben a felebbezési bizottság ezen érvelésüknek nem adna helyt, úgy a törvényszékhez fordulhatnak felfolyamodással, ahol a fenti elvi jelentőségű álláspont alapján valószínű, hogy kivetéseiket törölni fogják.

GOROMBA FERJ.

Vasárnap délután mesélte Manduláné a kávéházban:

— A férjemmel divatkérdésről beszélgettem.

— Adolf, — mondtam neki a napokban, — biztosan észrevetted már, hogy a legújabb női divat a színes szemüveg.

— Stimmt, — felelt nyugodtan a férjem.

— Mi a véleményed: viseljek én is ilyen színes szemüveget?

— Feltétlenül! Majd meglátod, hogy dicsérnek az emberek.

— Igazán? Egy ilyen színes szemüveg miatt?

— Ugy van, — felelte nyugodtan az a gazember — mindenki azt fogja mondani, hogy: végre, már rajta is van valami szemrevaló.

Harminc százalékos béremelés a Satumare-szatzmári vendégiparban

Nem adnak többé hitelt Satumare-Szatzmáron a főpincérek.

A Satumare-szatzmári vendégipari munkások nemrégiben mozgalmat indítottak kollektív-szerződésük egy éves meghosszabbítására. Az új kollektív-szerződésben fizetésük módosítását és 8 órai munkaidő bevezetését kérték. A munkaadók a kollektív-szerződést másfél évi időtartamra kívánták megkötni. A Mudura munkügyi inspektor előtt folyó békéltető tárgyalások nem vezettek eredményre és így a munkügyi törvény értelmében választott bíróság elé vitték az ügyet.

A választott bíróság elnöke dr. Marcus Valer törvényszéki bíró volt. A munkaadókat Horváth János és dr. Fejes Lajos ügyvéd képviselték, míg a munkások részéről Szabó Lajos szakszervezeti titkár és Fehér Béla voltak a választott bíróság tagjai. A vendégipari munkások jogi képviselőjében dr. Gergely János ügyvéd jelent meg.

A választott bíróság elnöke a vendégipari munkások új kollektív szerződését egy évben állapította meg. Az új kollektív szerződés a pincérek alapfizetését 30 százalékkal emelte, míg a bevétel után járó százalékot csak a bár-helyiségekben emeli fel.

A munkaadók kifogásolták a 8 órai munkaidő bevezetését, mivel ennek a szakmának az üzletmenete nem engedheti meg a kiszolgálás közben való felváltást. Egyébként is — érveltek a munkaadók — a vendégipari munkások a tulajdonság ideje alatt is kapják a bevétel utáni százalékos részesedést és így megtalálják a számításukat.

Ebben a kérdésben a választott bíróság nem döntött.

A fizető pincérek külön pontba foglalták a hitelkérdés ügyét. Ebben a kérdésben a választott bíróság úgy döntött, hogy annak a fizető pincérnek, aki azért jön ellentétbe a vendéggel, mert az előre be nem jelentett fogyasztását nem tudta kifizetni, a munkaadó nem mondhat fel, de a főpincér helyettesítését sem engedheti el a munkából emiatt. A vendégipari munkások szerint Satumare-Szatzmáron elarapódzott az a rendszer, hogy a vendégek nagyobb része egyszerűen úgy fogyaszt, mintha nem tudná, mennyi pénz van nála és végül bejelenti, hogy: — Főúr, írja fel! — Ahelyett, hogy a munkaadót kéri fel a hitel folyósítására, a fizetőpincért terhelik meg a kényszerhitel kötelezettségével. A vendégipari munkások szakszervezete a megállapodástól kezdve a hitelrendszert teljesen beszüntetnek tekintik.

Öt évi adókedvezményben részesülnek a magasabb érdemrendekkel kitüntetett háztulajdonosok.

A Hivatalos Lap 87-ik száma öt évi időtartamra adókedvezményben részesítette azokat az épületeket, amelyeknek tulajdonosai bizonyos magasabb érdemrendekkel vannak kitüntetve.

NASZUTI ÉLMÉNY.

Egy rendes családból való szegény és szép lány kénytelenségből férjhez ment egy gazdag fiatalemberhez, akiről az a hír járta, hogy így, meg úgy, nem nagyon szereti a nőket.

Elutaztak nászútra és az aggódó mama másnap már telefonhoz hívta a lányát:

— Hogy vagy, aranyom? — kérdezte

— Nagyon jól, mama.

— Nagyon izgatott vagyok, mondd el, mi történt, hogy viselkedett?

— Nagyon kedves volt.

— Részleteket, részleteket, hogy volt, mi volt?

— Hát, kérilek, mama, — csicseregte a lány — megérkeztünk a hotelbe, átöltözködtünk és lemenjünk vacsorázni.

— Tovább, tovább!

— Megvacsoráztunk, egy kis zenét hallgattunk, aztán felmentünk a szobába.

— Na és, na és!

— A szobában Tibor nagyon finom volt és udvarias.

— Mit csinált, mit csinált?

— Levette rólam a ruhámat, az ingemet, a harisnyámat, a kombinémet.

— Na és, na és!

— Na és amiket levett rólam, mind ő vette fel és elment.

Függetleníteni kell a háziipart az ipartörvény követelményei alól

Múlt hó folyamán háziipari kiállítás nyílt meg Bucurestiben. A kiállítást Tatarescu miniszterelnök feleségének vezetésével a román nőegylet rendezte. A kiállítás keretében díszes pavillonokban az ország különböző vidékeinek háziipari termelvényeit mutatták be. A színes szőttek tarka tömege, a sokszínű háziszőtt szőnyeg, a himzett és változatos kiállítású fehérneműek tömege tetszetősen tarkította a faipari készítmények művészi érzékre valló tárgyainak sokaságát.

A kiállításon határozottan nagy sikert aratott a hazai háziipar. És most emiatt is indokolt, hogy felvessük a kérdést:

mi tekinthető háziiparnak, miben különbözik az iparnak ez a speciális változata a képzőművészethez kötött és szakszerűen üzemeltetett mesterségtől és milyen változatai lehetnek az iparüzés különféle előfordulási lehetőségeinek.

Szabad iparnak tekintendő az olyan ipar, amely minden törvényes ellenőrzés nélkül üzhető, tehát nincsen felsorolva az új ipartörvényhez csatolt előszámu táblázatban.

Szabad ipar tehát az olyan ipar, amely nincs képzőművészethez kötve.

A háziipar, amelynek elsősorban népiipari a jellege, nagyrészt szabad iparnak volt minősíthető az új ipartörvény életbe lépté előtt. A szőnyegszövés, iparművészeti ruhák és ilyen természetű fehérneműek készítése abban a formában, ahogy a nép gyermekei azt üzték, nem volt képzőművészethez kötve. A népies jellegű háziipar hosszú századok folyamán kialakult népi kultúra. Ugy Ardeal-Erdély területén, mint a régi királyságban nemzedékről-nemzedékre öröklődött egyes családokban, falvakban és vidékeken bizonyos iparcikkek előállításának művészi készsége és ipari kivitele. Az e téren való eredmények egyes vidékek népi és gazdasági kultúrájának mérőfokát alkották.

A mai ipartörvény rendelkezései folytán a háziipar a legkülönbözőbb előfordulási fajtái jórészt nem tekinthetők már minden megkötöttség nélküli szabad iparnak, mert kiterjednek rájuk a képzőművészethez kötött iparágakra kötelezővé tett feltételek. A szövészet, fehérnemű-készítés, szőnyegszövés, fa-munkák az új ipartörvény rendelkezései szerint akkor is képzőművészethez kötött iparüzés termelvényei, ha az előállító háziipari munka révén készítette. Erdekes, hogy a háziipar szabad üzése ilyen módon való megkötésének ellenére

a kormány azon az állásponton van, hogy a háziipart támogatni kell és meg is teszi ezt különböző intézkedések révén azon a címen, ami minden tekintetben indokolt, hogy a háziipar fennmaradása és támogatása nemzeti és népi érdek.

Az új ipartörvény rendelkezései ezen a címen nem alkalmazzák tehát a háziiparra.

Az új ipartörvény előírja, hogy a háziipart a nép továbbra is gyakorolhatja, de ennek gyakorlását

tanoncidőhöz, segédi képzőművészeti és mestervizsga letételéhez köti. Nincs említés a törvény rendelkezései szerint sehol arra nézve, hogy amennyiben a képzőművészethez kötött iparágáig elért háziipar a nép egyszerű gyermeke a kialakult százados gyakorlat alapján üzi, nem köteles az erre vonatkozó jogosultságát képzőművészettel igazolni. Ez természetesen nem kétséges. Honnan vegyen az a művészi kézimunkát előállító falusi kislány, vagy a parasztlány, aki pompás botokat, kapukat és butorokat farag, tanonciszkolai bizonyítványt, segédvizsgát és mesterkönyvet. Pedig mind a kettő mester. Mestere egy sok évszázados művészetnek, amely a néplélek legmélyéből sarjad. Ősidők óta, tehát az ősziről ősfoglalkozás-szerűen üzik például falvakban a szövészetet és hász-nálják ma is a maguk szövöttéseit, mert nincs pénzük a számukra túlságosan drága gyári áru megszerzésére.

Ezeket az ősfoglalkozás jellegével bíró háziiparokat a képzőművészeti kötelezettségével nem lehet megvonni a falvak földműves lakosságától.

Lehetetlen és kivihetetlen ez már azért is, mert hiszen a falusi lakosság elsősorban földművelésből él, és csak akkor foglalkozik ipari munkával, amikor erre a mezei munka időt enged számára.

A kormány a kender és lentermelést azért fokozza, hogy a falusi lakosságnak elegendő nyersanyag álljon ezen a téren rendelkezésére és lehetőleg mentesüljön attól, hogy tengerentúli gyapotot kelljen felhasználnia a maga szövöttéseinek elkészítéséhez. Elképzelhető-e akkor, ha a kormány a népiipart gyakorló földműves-lakosságtól képzőművészeti követelést és megnehezíti népiipari tevékenységüket, hogy ezek ezen a téren olyan nagyarányú működést fejtsenek ki, amely a fent említett vonatkozásban nyomást gyakorol a gyapotbehozatalra.

Visszatérünk oda, ahonnan kiindultunk, a Bucurestiben most megtartott népművészeti kiállítás pavillonjaihoz. A Tatarescu miniszterelnök feleségének vezetésével álló, tehát a leghivatalosabb kormánykörökkel éppen eléggé szoros összefüggésben levő bucurestii népművészeti kiállítás, — reméljük, — felhívja az illetékesek figyelmét arra, hogy ezt a kérdést világosan és felelőreíthetetlenül rendezni kell. Nem helyes az, hogy a törvény a hiányos és nem eléggé világos fogalmazás révén súlyos megkötöttséget tartalmaz a háziiparra, de az a megkötöttség elnézés folytán a kormány nem teszi kötelezővé. Világosan és felelőreíthetetlenül fel kell szabadítani az egyszerű parasztot a képzőművészethez kötött és ezen béklyóval megterhelt iparágak izzóinak bilincsei alól. Elengedhetetlen követelmény ez, mert amikor a törvények végrehajtásáról van szó, a falvakban és a kis szalmafedélű tanyákon nem Tatarescu miniszterelnök vagy a felesége intézkedik, hanem a falusi csendőr és más hasonlóan alacsony képzettségű és nem mindenkor jóindulatú képviselője a mindenkor magas kormányoknak.

Kele Sándor dr.

Nem kötelesek üzleti könyveket vezetni a husiparosok

A Timişoara-temesvári és Oradea-nagyváradai törvényszék néhány eleje került ügyben olyan határozatot hozott, hogy a husiparosok nem kötelesek üzleti könyveket vezetni. Ugyanis a törvényszéknek az az álláspontja és ítéletében is ezt mondta ki, hogy a husiparosok nem kötelesek sem üzleti könyveket, sem a forgalmi adóra vonatkozó könyvet vezetni. A törvényszék ítélete elvi jelentőségű és hatályos védelmet biztosít a pénzügyigazgatóság törvénytelen bírságai ellen.

ELTÉVESZTETTE.

András gazda alaposan elverte a feleségét és emiatt a bíróság elé került. A bíróság megkérdezi tőle:

— Előre megfontolt szándékkal ütötte meg a feleségét?

— Nem kérem, — mondja András. — mellője akartam ütni és véletlenül eltaláltam.

Deva román iparosága is Pop Valer dr. törvénytervezete mellett foglalt állást.

A devai román kereskedők és iparosok múlt vasárnap rendkívüli közgyűlést tartottak Ignaton Ioan liceumi tanár elnöke alatt. A közgyűlés tárgysorozatán szerepelt Pop Valer keresk. miniszter ismeretes törvényjavaslata, melyet a közgyűlés egyhangú helyesléssel fogadott. Üdvözlő táviratot küldtek Ófelségének, Tatarescu miniszterelnöknek és Pop Valer miniszternek. Ezután alelnökké Lugojan Alex. devai asztalosmestert választották meg, majd két választmányi tagot választottak. Ekedig Muntean Dumitru szállodatulajdonost a kereskedők részéről és Vasilevici Romus fodrászt az iparosok részéről.

RETTEGETES.

— Rettenetes, Budapestben megint szaporodni fognak a munkanélküliek.

— Miért?

— Ezentúl csak egyetlen hallgató lehetne diákvésztet.

Az egy évig szünetelő élesztőgyár elvesztéi gyártási jogát.

A minisztertanács, mint jelentettük, elkészítette az új rendelettervezésről az élesztőgyárak felállítására vonatkozólag. A tervezet szerint csak akkor lehet élesztőgyárat a jövőben felállítani, ha ahhoz a szeszmonopólium igazgatósága is hozzájárul. A rendelet egyébként megtiltja, hogy a jelenleg működő gyárak kvótájukat átengedjék és kimondja, hogy amennyiben bármelyik élesztőgyár jogostványát egy éven át nem használja és ennek megfelelően nem is termel, gyártási jogát végleg elvesztí.

★

HAZUDOZÓ KERESKEDŐ

Valami gyanús üzletből kifolyólag Linkóci pénzhez jutott és elhatározta, hogy kicsinosítja a lakását. Beállított egy régiségkereskedőhöz:

— Mutasson nekem valami antikvitást.
— Parancsoljon — felelte a másik — itt van például ez a gyönyörű váza, ez 2000 éves.
— Ugyan, legyintett Linkóci, — ez hazugság.
— Hogy-hogy hazugság? — hűledezett a régiségkereskedő.
— Na hallja, hogy lehet egy váza 2000 éves, mikor még csak 1937-et írunk?

★

Végre egy jó szó...

A Satumare-Szatmáron megjelenő Szabadsajtó írja:

Sok felesleges aggodalmat oszlatozott volna el a kormány, ha dr. Pop Valer ipar- és kereskedelmi miniszter a kereskedelmi és iparkamarák kongresszusán elmondott beszédét két hónappal korábban mondta volna el. A miniszter most először adott kielégítő magyarázatot a készülő törvénytervezetről és arról, hogy nem az országban élő kisebbségeket, hanem az utlevéllel itt tartózkodókat érti a „stráin” szóval megjelölt idegenek alatt. A megértő hangú és békés szellemű beszéd reménykedővé teszi az ország kisebbségeit, akik — higgyék végre el — nem kívánnak sokat, csak a zavartalan élethez és a békés munkához való jogot, amely minden állampolgárnak kijár. És e jog zavartalanágát az állam érdeke is parancsolóan megkívánja.

★

JÓL FELSZERELT ARURAKTAR.

Macera üres óráiban házasságközvetítéssel is foglalkozott. Egyik nap beállított hozzá egy jó barátja és így szólt:

— Szeretném, ha szereznél férjet a lányomnak. Kislányom 200.000 lei hozományt kap.
— Kitűnő, — bólogatott Macera, — van nekem raktáron elég szépségű férfianyag.
— Ja igen, még azt akarom közölni, hogy a kislány songoráni is tud.
— Az baj. Azazhogy nem baj.
— Mi?
— Nem baj, mert van raktáron egy süket férjfelölt is.

★

FELHABORÍTÓ.

— A kutyáknak nem szabad a kávéházba járni. Viszont a macskáknak igen!

★

15 kilométer távolság

a szesz- és élesztőgyárak között.

A Hivatalos Lap június 2-iki számában megjelent rendelettervezésről, amely az új élesztőgyárak alapításával foglalkozik, már beszámoltunk. Pótlólag jelentettük, hogy új gyárat csak abban az esetben engedélyeznek, ha annak berendezése szeszgyártásra nem ad lehetőséget és ha az legkevesebb 15 kilométernyi távolságra fekszik a legközelebbi szeszgyártótól. Az új gyárak működési engedélyét a szeszgyedárusítások igazgatóságának véleményezése esetén a pénzügyminisztérium adja ki.

★

SZERENCSE.

— A tegnap végre állshoz jutottam egy csinos hölgy révén.
— Hogyan?
— Adtam neki üldhelyemet az autóbussen.

Az ajánlat után bekövetkezett drágulás megtérítésének elismerését követelik Csehszlovákiában az építésszek

Prágából jelentik: A napokban az építővállalkozók szaktársulatának képviselői küldöttségben jelentek meg a miniszterelnökségen. A küldöttséget Bittermann miniszteri tanácsos, a minisztertanács elnökségének közgazdasági osztályfőnöke fogadta. A Rudolf építésszaktársulati elnökből, Fric mérnök, a szlovenszkoí építésszaktársulati elnökből, Pech dr és Harmann dr. titkárokból álló küldöttség előterjesztette az építési vállalkozók kívánságait. A kormányznak átnyújtott memorandum a többi között a következőket foglalja magában:

1. A kormány ismerje el ama építőanyagok árkülönbségének megtérítését, amelyek az ajánlat benyújtása után, vagy egyáltalában a munka tartama alatt megdrágultak. Ugyanez vonatkozik a munkadíj-különbözetekre is. A kormány utasítsa az illetékes hatóságokat, hogy az építési vállalkozóknak e tárgyban beterjesztett kérelmeit ismerje el, mert nem lehet kívánni, hogy az építkezési mozgalom éveken keresztül tartó szünetelése folytán kimerült vállalatok jelentékeny pénzübeli veszteséget szenvedjenek.

2. Amíg az építőanyagok stabilizálása be nem következik, módosítsák az átruházási eljárást, vagyis a hatóságok az ajánlattevőktől ne követeljenek fix és fel nem emelhető egységes árakat magukban foglaló ajánlatokat. Tekintettel továbbá az anyagok és munkadíjak ingadozására, a pályázati eljárást olyképpen módosítsák, mint az az 1919. és következő években volt, vagyis az ajánlatoknál irányárak legyenek érvényben.

3. Az ártanácsok kezdjék meg működésüket, és azok szükség szerint gazdaságilag indokolt szilárd árakat állapítsanak meg. Végül tekintettel az építkezési munkákért járó számlák hosszadalmas kifizetése ellen irányuló állandó panaszokra, azt kérte a küldöttség, hogy szüntessék meg a jelenlegi állapotokat, hogy az anyagszállító cégek szokatlan szállítási és fizetési feltételeket diktálhassanak, továbbá, hogy a szállító fizetési feltételeit az állami fizetési feltételekhez alkalmazzák.

A küldöttségnek megígérték, hogy a beterjesztett követeléseket az illetékes kormánytényezők a legrövidebb időn belül tárgyalás alá veszik.

Mi az eljárás tulfizetett adók visszafizetésénél

A pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságokhoz körrendeletet intézett, amely a legfőbb számvevőség legutóbbi intézkedése alapján szabályozza a tévedésből behajtott, vagy tulfizetett összegek visszatérítését. Természetesen olyan összegekről van szó, amelyeket a kincstári közegek hajtottak be, vagy amelyeket a fél tévesen fizetett tul, tehát elsősorban adókról és illetékekről. A rendelet értelmében ezeknek visszafizetése csak az olyan bevények felmutatása alapján történhetik, melyeket a kincstár a számvevőségi törvény alapján az összegek visszautalása céljából láttamozott, vagy pedig a pénzügyigazgatóság nyugtája alapján, amelynek hátlapján a pénzügyigazgatóság feltünteti a bevény számát, valamint a költségvetési tételszámot is, amelynek javára az összeget bevételezték.

E mellett a kérvényező köteles még azt a nyugtát vagy bevényt is bemutatni, amely a kifizetett összegről szól.

A kompenzáció sem engedélyezhető másképp, csak ugyanazon okiratoknak a felmutatása ellenében, amelyek a visszatérítéshez szükségesek.

A folyó évben a kompenzációtok alapján az 1937. április elsejéi állami tartozások likvidálásáról szóló törvény, valamint ennek végrehajtási utasítása alapján lehet eszközölni. Mielőtt még visszafizetnék a tévesen behajtott, vagy tulfizetett összegeket, vagy pedig beszámítanák azt állami tartozásba, meg kell vizsgálni, hogy az adótartozások véglegessé váltak-e vagy nem, minthogy egyes pénzügyigazgatóságok már javaslatot tettek bizonyos összegek visszafizetésére, amelyeknek sorsa még nem dőlt el véglegesen, mert a felebbezést nem tárgyalták még le. Elvileg tehát csakis akkor lehet visszafizetni vagy kompenzálni, ha az adókövetés már jogerőre emelkedett. Az olyan tulfizetéseket, amelyekre nézve a felebbezési, vagy felülvizsgálati hatóság nem döntött, sem beszámítani, sem visszafizetni nem szabad.

15-30 százalékos tarifaemelést hoz a CFR új teheráru-dijszabása

Vannak olyan hírek is, amelyek szerint tarifaeszkálítás van készülöben.

A vasuti vezérigazgatóság, — mint már jelentettük, — teljesen átdolgozza a teherdijszabást. Minden valószínűség szerint az új tarifa július 1-én lép életbe.

Az új dijszabásban, belföldi szállítás esetén, a terményeket a 3-ik tarifaosztályba helyezik át. A tervezet szerint a borsó, a here és a lucernamag, valamint a mák viteldija 12 százalékkal csökkennek. Ezzel szemben a többi mezőgazdasági cikkek javarésze a szállításban megdrágul. Így 15 százalékkal drágul a buza és a repce, 21 százalékkal az árpa, zab, rozs és szójabab és 30 százalékkal a bab, borsó napraforgó szállítási díja. Minden valószínűség szerint nem változik a tarifa a gríz, a lencse, a kender és lenmag, valamint a kukorica, köles, konkoly és korpa szállításánál.

A kivitel céljaira szállított cikkek közül az olajos növények, zöldségfélék és a buza szállítási díjtétele 15 százalékkal drágulnak, míg a többi terményfajták, amennyiben országhatárokon tul mennek, a

CFR vonalakon az eddiginél 22 százalékkal drágább tarifa alá kerülnek. És ez a nagyarányú tarifa-emelés éppen most, az árdragítás elleni kormány-akció idején.

Ezzel a jelentéssel ellentétben áll a Timpul legújabb híre, amely szerint a kormány gazdasági bizottsága a napokban ülést tart és azon realizálják azoknak a tanácskozásoknak eredményeit, amelyet a bizottság tagjai részben a Kamarák Szövetségével, másrészt pedig a CFR vezérigazgatóságával folytatnak. A bizottság minden körülmények között le akarja szállítani a vasut tarifáját, sőt egyes cikkeknel 75 százalékos viteldij-mérséklést követel. Vannak olyan hangok is, amelyek szerint, amennyiben az árak csekken az intézkedéseknek hatása alatt nem csökkennek, a gazdasági bizottság javaslatot tesz majd arra, hogy egyes cikkek kivételét tiltsák be.

A kivitel megszűnése esetén ezekben a cikkekben feltétlenül lemorzsolódnak majd az árak.

Timisoara-Temesvár maximálta

a lisztet és a kenyeret.

A Timisoara-Temesvári városi ideiglenes bizottság június hónapra a kenyér és lisztárakat a következőképpen állapította meg. A nagykereskedelmi nullás liszt 8.70, a négyes liszt 8, a hatos liszt pedig 7 lei kilógramonként. Ezekhez az árakhoz a kiskereskedelem 50 banit számíthat hozzá. A kenyérrak: félbarna 4-es lisztből 9.50, fekete kenyér 6-os lisztből 7 lei.

A kéményseprők sérelmeinek orvoslására utasította Satumare-Szatmár városát az udvargyi hivatal.

A Satumare-szatmári kéményseprők, akiket városi árlejtésen megfosztottak jogaiktól, felségfolyamodvánnyal járultak az uralkodóhoz. Az udvargyi hivatal a felségfolyamodvánnyal alapján a város vezetőségéhez átiratot intézett, amelyben kérte, hogy a kéményseprők sérelmeit a törvény és megértés szellemében orvosolják.

**Pop Valer dr. ipari- és kereskedelmi miniszter
ujra nyilatkozott nemzetvédelmi törvénytervezetéről**

A pénzügyminiszter most intézkedni fog a hiány pótlásáról és így kerülnek be az adómentességről szóló törvények az adótörvénybe.

Zökkenések következtek be a román-német árucserében

Az év első négy hónapjában nagy lendületet vett a német piacra irányuló kivitelünk. Négy hónap leforgása alatt mintegy két milliárd százmillió lei értékű árut exportáltunk a birodalomba, német árucsoportunk pedig mintegy másfélmilliárd lejt tett ki. Az elmúlt év hasonló időszakában még a német áruk behozatalának értéke meghaladta kivitelünk értékét, idén azonban javunkra mutatkozik felesleg. Az utóbbi évek külkereskedelmi forgalma német-román viszonylatban így alakult az első évnegyedben:

1933-ban kivitel 347.439.000 lei, behozatal 633.890.000 lei, 1934-ben kivitel 385.225.000 lei, behozatal 439.521.000 lei, 1935-ben 181.319.000 lei, behozatal 519.010.000 lei, 1936-ban kivitel 579 millió 592.000 lei, behozatal 982.018.630 lei. Ezek a számok minden magyaránál jobban bizonyítják, hogy milyen jelentősége van kivitelünk olyan fejlődésének, hogy az év első négy hónapjában meghaladta a behozatal értékét.

A német behozatal nem tud lépést tartani kivitelünkkel és így nagy összegű követelésünk van a német piacon. Ennek oka az, hogy a németek iparuk túlságos foglalkoztatására való tekintettel a romániai ipar számára nélkülözhetetlen gépek és félgyártmányok szállításánál nem tartják be a kibővített szállítási határidőket, sőt igen sok esetben nem fogadják el a megrendeléseket.

Néhány nagy német iparvállalat már azt is közölte román vevőivel, hogy a berlini kormány külön állami hivatalt létesít a külföldi szállítások ellenőrzésére. Sajnos, Németország új gazdasági politikájának az a következménye, hogy

a német-román árucserében zökkenések következtek be.

Miután a birodalom devizaneheztségei egyre növekedőben vannak, természetesen, hogy az illetékes tényszerzők

azon külföldi szállításokat részesítik előnyben, melyek révén szabad devizákat kaphatnak,

miért is a kliringforgalomban fizetendő romániai megrendelések háttérbe szorúlnak. Elképzelhető, hogy ez a körülmény számunkra, akik az iparosítás időszakát éljük, nem kellemes.

ÖTVEN SZÁZALEKOS SIKER

- Remek vegyszeti találmányon töröm a fejemet: kocsikenőcsből vajot készíteni.
- És gondold, hogy sikerülni fog?
- Ötven százalékos már sikerült: kenni már lehet.

20-30 százalékos emelkedés a Cluj-keletrvári ingatlanpiacon

Általában tapasztalt tény, hogy a belföldi ingatlan piacokon az utóbbi hetekben az amugyis szilárduló irányzat még nagyobb lendületet vett. Ez főleg azért feltűnő, mert a lei külföldi magnaforgalmi árfolyama november eleje óta inkább javuló tendenciát mutat és a valutaárfolyammal rendszerint fordított arányú az ingatlanárak alakulása. De feltűnő azért is, mert a házadómentességek részbeni megszüntetése, az építkezési anyagárak jelentős emelkedése miatt az építkezési tevékenység is kisebb arányú, mint az előző években. Talán ez utóbbival magyarázható, hogy

kereslet főleg a jobb épületek, mint az építkezésekre alkalmas telkek iránt mutatkozik.

Bucurestiben az építkezési tevékenység visszaesése alig érezhető, ami a főváros különleges helyzetével, az ottani városfejlesztési politikával magyarázható. Az egyes vidéki városokban már nagyobb arányú az építkezési tevékenység csökkenése és

az ingatlanok iránt érdeklődő tőke a jobb épületekkel beépített eladó telkek megvásárlására folytat tárgyalásokat.

Cluj-Kolozsváron az ingatlanpiac forgalma meghaladja az előző éveket. Például az ingatlan-árak átlag 25-30 százalékkal emelkedtek.

Milyen szempontok irányítják behozatali politikánkat

Bucurestiből jelentik: Az ipar és kereskedelmi minisztériumban értekezleten tárgyalták meg a kontingentálási hivatalnak a behozatal megkönnyítésére vonatkozó előterjesztéseit. Állandó napirendi kérdéssé növekedett a minisztérium vezetői számára a jelentősen felszaporodott és tovább szaporodó külkereskedelmi felesleg felhasználása. Minden erővel azon dolgoznak, hogy a behozatal növelésével megteremtsék a szükséges egyensúlyt. A felmerült tervek között első helyen szerepel számos újabb behozatali cikknek a kontingentálás rendszere alól való kivonása. Elsősorban nyersanyagok

és belföldön nem készített félgyártmányok behozataláról lenne szó. Olyan viszonylatban, amelyben külkereskedelmi mérlegünk többletet mutat, a kontingentálás alól kivont áruk behozatalát teljesen felszabadítanák és minden könnyítéssel támogatnák az importot, a kontingentált cikkek behozatali keretét pedig úgy állapíthatnák meg, hogy a teljes igényléseket minden korlátozás nélkül engedélyeznék. Egyébként a behozatali engedélyek kiosztását nem negyedévenként, hanem félévenként eszközölnék, ami megváltoztatná a rendszer egész jellegét.

Érdekes adalékok a hazai részvénytársaságokba tömörült tőkéről

Beigazolt tény, hogy az önellátásra törekvő gazdaságpolitika érvényrejutása óta a romániai ipar fejlődése állandóan újabb tőkék beruházását tette szükségessé, hogy belföldön előállíthatók legyenek mindazok a késztermékek, amelyeket azelőtt külföldről importáltunk. Viszonylagos tőkeszegénységünk mellett ezek a beruházások csak lassabban haladtak előre, mint azt a fejlődés szükségessége tenné, de a hivatalos adatok azt mutatják, hogy az ipar investíciói évről-évre fokozatosan emelkednek, ami a szükségletek fokozódó kielégítését bizonyítja.

A hivatalos kimutatások adatai szerint az 1934. év folyamán 361 millió lei tőkével alakultak részvénytársaságok, ezeknek túlnyomó része azonban meglevő magáncégeknek részvénytársasággá való átalakulásából eredt. Viszont az 1934. év folyamán a meglevő részvénytársaságok 793 millió lejjel emelték fel részvénytőkéiket, vagyis a részvénytársaságok részvénytőkéje az 1934. év végén 1 milliárd 154 millióval volt magasabb, mint az 1933. évben.

Az 1935. év folyamán alakult új részvénytársaságok részvénytőkéje 597 és fél milliót, a meglevő

részvénytársaságok tőkeemelésének összege 603 és fél millió lejt tett ki.

Ugy az alapítások, mint a tőkeemelések az 1936. év folyamán nagyobb lendületet vettek és ez a folyamat folytatódott a folyó évben is. Az 1936. év folyamán alakult új részvénytársaságok 641 millió lei részvénytőkét képviselnek, míg a tőkeemelések révén 847 millióval szaporodott a részvénytársaságok részvénytőkéje, vagyis

az összes részvénytársaságok részvénytőkéje az 1936. év végén egy milliárd 488 millió lejjel volt magasabb, mint az előző év végén.

Az ez év első negyedében alakult új részvénytársaságok részvénytőkéje 108 és fél millió lejt, a tőkeemelések összege pedig 399 és fél millió lejt, a részvénytársasági tőke szaporulata összesen 508 millió lejt tett ki.

Az 1931. év óta ezévből először alakult bank-részvénytársaság, 9 millió lei részvénytőkével. Az ez év első negyedében alakult ipari részvénytársaságok 49.900.000 lei részvénytőkét reprezentálnak, míg az iparvállalatok tőkeemeléseivel 328.200.000 lei új tőkét investáltak az iparban.

Az ez év első negyedében alakult új kereskedelmi részvénytársaságok 49 és fél millió lei, a tőkeemelések 50 millió lei új tőkét jelentettek.

Pénzügyminiszteri rendelet a véglegesen elveszett követelések ügyében

A véglegesen elveszetteknek tekintett követelések ügyében a pénzügyminisztérium a következő rendeletet küldte a pénzügyigazgatóságoknak:

A kereskedők és iparosok, valamint részvénytársaságok évi adójának kivetése az előző év jövedelme szerint a könyvek és a mérleg alapján történik. Az esetben, ha a könyveket szabályosan és a valóságnak megfelelően vezetik, a vállalat pedig nagyobb adóköteles jövedelmet mutat ki, mint az egyenesadótörvény 39. cikkében megjelölt feltételezett jövedelem, úgy tekintettel kell lenni az előző évi mérlegre és a könyvekre. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az adókivetés az előző évre történik, hanem arra az évre, amelyben az adókivetést eszközölte, mert az adók kiszámításánál a folyó év várható jövedelmét az előző évi jövedelem összegére becsülik.

Az adóköteles jövedelem megállapítása céljából a mérlegben és a veszteség-nyereségszámlában mutatott bruttó jövedelemből az adótörvény 31. és 32.

cikkében megjelölt levonások eszközlendők. Mivel az adótörvény pontos értelmezést kíván, más levonás nem eszközölhető. Ezzel szemben egyes bíróságok a kereskedelmi törvénykönyv alapján megengedték az adóköteles jövedelemből az elveszett követelések levonását. Ezzel az állásponttal szembehelyezkedett a pénzügyminisztérium. Az utóbbi időben két ellentétes döntést hoztak a bíróságok: az egyik, amely a pénzügyminisztérium felfogását tette magáévá (cluj-kolozsvári tábla II. tagozata), a másik pedig, amely megengedi az ilyen elveszett követelések levonását (a timisoarai-temesvári tábla III. tagozata). A két ellentétes döntéssel szemben a semmitte-szék kötelező erejű döntést hozott egyesített tanácsban 1937. május 13-án kelt 162. számú ítéletével, amely a következőket állapítja meg:

Az adózó adóköteles tiszta jövedelmének megállapítása céljából nem vonhatók le véglegesen elveszett követelések, mert azokat már egyszer fedezik az adótörvény 32. cikkének a) és b) bekezdésében szereplő tartálékokból.

Mivel ez az ítélet kötelező és öt évig alkalmazandó, kötelesek az összes adóügyi perekben ehhez alkalmazkodni az illetékes bíróságok.

Ezért a pénzügyigazgatóságok, ahol az egyes bíróságok ítélete alapján a bruttó nyereségből levonták az ilyen követelések összegét, felebbezés vagy felfolyamodás útján korrigáltassák az adókivetést.

ELTEVESETETTE.

Proccéknál a minap új cseléd állt be. Egy jámbor falusi teremtes. A nagysága este lefekvés előtt megkérdi tőle:

- Mondja, fiam, kikészítette a pisamát?
- A lány anyagi egykedvűséggel mondja:
- Ahun van ni, az ágy alatt.

Faszárító berendezéshez
használt levegő-
melegítő készüléket
keresek megvásárlásra

Ajánlat „Asztalosüzem” jeligére az „Az Iparos” kiadóhivatalába küldendő. Arad, Str. Bra-tianu 18.

Nem engedélyezték
Targumureş-Marosvásárhelyen
a munkaszabadság mellett állást foglaló
nagygyűlés megtartását.

A Targumureş-marosvásárhelyi munkás szakszervezetek és a szociáldemokrata párt elhatározta, hogy június 6-án, vasárnap délelőtt a szakszervezetek székházában tiltakozó gyűlést rendez a nemzeti munkavédelmi törvénytervezet ellen, amely az addigi hirdások szerint a romániai népkisebbségeket ugyiszólván utolsó kenyérkereseti lehetőségeitől is megfosztaná. A gyűlésre a helyi munkásság képviselőiben Tárkányi Gusztávot, Cluj-Kolozsvárról Bruder Ferencet szemelték ki. A gyűlés azonban elmaradt, mert a helyi hatóságok annak megtartására nem adtak engedélyt.

AZ IS VALAMI?

A Macera-házaspár összeveszett valamin és kölcsönösen lehardták egymást.

A veszekedés vége természetesen az volt, hogy az asszony sirva fakadt és szipogva mondta:

— En vagyok a legnagyobb bolond a világon.
— Ugyan miért? — kérdezte harciasan a férje.
— Miért? Mert pont tehozad mentem feleségül. Ha mindent akarsz tudni, előttem legalább öt kérészt kosaraztam ki!
— Ugyan-ugyan, az is valami? Ha mindent akarsz tudni, én legalább husz lányt kértem meg előttem!

Könyvek, folyóiratok vasuti szállítása.

A CFR vezérigazgatóságának rendelete értelmében a belföldön készült folyóiratok, időszaki közlönyök, irodalmi, tudományos vagy oktatókönyvek legfeljebb 10 kgr. súlyú csomagolásban bármely állomásról bármilyen távolságra szállítva, egy drb. 12 lejes bélyeggel frankírozhatók. A külföldön készült lapok, folyóiratok, könyvek, stb. akár valamely határállomásról, akár belföldi állomásról szállítják őket tovább, tíz kilógramos csomagolásig két 12 lejes bélyeg elenében szállíthatók bármely távolságra.

ENGEDELMES ALKALMAZOTT.

Ebéd után Lada ur kivételesen nem merült bele kedvenc ujságjába, hanem gyorsan kezdett átöltözni.

— Hamar, hamar, Lina, — szóló rá a feleségére — készíts ki nekem tiszta inget, gallért és sötét ruhát.
— Miért? — csodálkozott a felesége — mi van ma?
— Az egyik főnökömnek a temetése.
— És azért kell úgy sietni?
— Természetesen. Mindig dühös volt, ha későn érkeztem.

A LIBAPÁSZTOR

Irta: SZALAY LASZLÓ.

Pannit is a golya hozta; csakugy, mint a többi gyereket. Őrzse néni, a szakácsnénk volt a mamája, aki egykenyeren élt Mihály bácsi, öreg Szuhayval...

Panni — a konyhaajtóval szemben — a nagy-eperfa alatt nevelkedett: melynek törzséhez, jó bőre erősített ruhaszárító kötéllel, kipányválták, mióta egyszer nagy riadalmat keltve a zsombékosban eltévelygett.

Az árnys eperfa-alatt — később fölmásztva az ágak közé is — Panni addig nevelkedett, míg egyszer csak rájött, hogyan kell elszánt rántással kioldani a „bukorra kötött” ruhaszárító kötelet, amely tudománya aztán további neveltetésének és rabságának is véget vetett...

Rákövetkező tavaszon már szerződött libapásztor lón Panniból. Elvállalta vagy hatvan sárgapelyhes kislibának a legeltetését, gondozását és felnevelését a tanyakörűli madárdallos, virágos mezőkön, réteken.

Szép dolog a libapásztorokodás, kiváltképpen így, eleje-tavaszon... Mikor a kesztyűnyi sárgapelyhes kislibákkal még nem sok a vesződé. Mert alig lépegetnek párat, máris kifáradnak szörnyen, s lecsúszulnak sorba a pásztor szoknyájára, s gyen-ge kislibák, akik nem tudnak még se szállni, se szaladni, se ravaszkodni, se pásztort rikatni, mert még csak mint az öklöm, valamennyi akkorikák. De ahogy gyarapodnak testben, s kezdenek sárga pihe helyett tokosodni, ahogy mulik felettük az idő s kez-

Közigazgatási utra terelődik a nemzeti munkavédelem problémájának ügye

Ugy látszik, még mindig nagyon sokaknak az érdeke az, hogy a közgazdasági életben tapasztalható nyugtalanságot minden eszközzel továbbra is fenn-tartsa. Ennek tulajdonítható, hogy a nagy bucurestii lapok egymásután közlik a jól értesültség lát-azatával bíró híreket, amelyek bizony nem nagyon alkalmasak a kedélyek lecsillapítására.

Ami például a nemzeti munkavédelem törvényét illeti, bizonyos, hogy készülöben van valamilyen törvényalkotás, de az kétségtelennek látszik, hogy teljesen lekerült a napirendről minden olyan intézkedés, amely ellentétben állana a fennálló törvényekkel vagy alkotmánnyal. Valószínű, hogy a legközelebbi napokban már megjelenik a Decret Lege, mely előreláthatólag csak a meglévő munkavédelemről szóló törvény kereteihez alkalmazkodik, az addigi szabályokat módosítja, esetleg megszigorítja. Miután pedig a meglévő törvény egyáltalában nem tett különbséget etnikai származás tekintetében a román állampolgárok között, csak a külföldiekre vonatkozó arányszámot állapította meg, a magunk részéről biztosra vesszük, hogy az új törvény teljesen elejti az etnikai származás szerint való megkülönböztetést. Ezt maga Pop Valer dr. ipari és kereskedelmi miniszter is megerősíti, aki Bucureştibe való hazaérkezése

után úgy nyilatkozott, hogy most adja meg a végleges formáját a készülö törvényrendeletnek, amely a jövő hét folyamán jelenik meg. Rendkívül fontos azonban a nyilatkozat befejező része, amelyről a lapok nem irtak és amely így hangzik:

— Jugoszláviában nem volt szükség hasonló törvényalkotásra, mert a nemzeti munkavédelmet közigazgatási uton tudták megoldani.

Logikusan következik tehát ebből az, hogy a miniszter követni szándékozik a jugoszláv példát és legfeljebb csak adminisztratív intézkedések várhatók.

Egy másik izgalmas hír, amelyet a lapok közöltek a hét folyamán, az, hogy a kormány mégis csak inspektorokat szándékozik kinevezni az iparvállalatok mellé a nemzeti munkavédelem szempontjából. Ezt a nyugtalanító hírt határozottan megcáfolhatjuk. Mindössze arról van szó, hogy a kereskedelem-ügyi miniszter a szakértő inspektorok testületét kívánta megalakítani, főképen mérnökökből, akiknek az a feladatuk, hogy a külkereskedelmet irányító igazgatóságot tájékoztassák az iparvállalatok reális helyzetéről. Később azonban még erről a tervről is lemondottak.

Speciális adóellenőrzés, speciálta adóellenőrökkel.

A pénzügyminiszter egy régebbi rendelethez való hivatkozással úgy intézkedett, hogy egy speciális bizottságot szervez, amely speciálta inspektorokból és szakértőkből áll és amelynek feladata lesz még egyszer ellenőrizni a legfontosabb adókövetéseket.

Ezt a rendelkezést igazán nem értjük. Az adó-követés törvényes szervei az adófelbevezési bíróság és a felülvizsgáló hatóság. Ezeknek az ítéletét semmiféle más közigazgatási hatóságnak nincs joga ellenőrizni.

ELLENAJANLAT.

Ahogy a mai kereskedők kinéznek. Egyik belvárosi cégnél beállt a könyvelő a főnökhöz és némi köhéscselés után zavartan mondja:

— Főnök ur, én ezer lei javítást kérek.
A főnök úgy néz rá, mint egy bolondra, de aztán jószágos hangon így szól:
— Nézze, fiam, én ezer lei javítást nem adhatok magának, de tudja mit, lépjen be hozzám társnak.

Az Investiciós bizottság csak a kereskedelmi és iparügyi minisztérium engedélye alapján dönt az új gyárak gépbehozatali kéréseiről.

A kartell-törvény végrehajtásával kapcsolatban újabb rendeletet adott ki a kereskedelmi és iparügyi minisztérium. Ezerint új gyárak felállításához és meglévő gyárak kibővítéséhez szükséges gépek behozatalának engedélyezésére vonatkozó kérést az investiciós bizottság csak akkor vehet tárgyalás alá, ha az ipari bizottság, illetőleg a kereskedelmi és iparügyi minisztérium a működési engedélyt a vállalatnak megadta.

Kétszáz ezer bejegyzett működő cég van az ország területén.

A cégbejegyzési törvény szerint, a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége központi cégregistert vezet, amelybe bejegyzik az ország területén működő, cégbejegyzésre kötelezett összes cégeket. Az 1937. április 1-i adatok szerint, a központi cégjegyzékbe 202.759 működő cég van bejegyezve, amelyek közül 182.310 cég egyéni cég és 20.449 cég pedig társas cég. Az elmúlt év folyamán 18.200 céget töröltek a központi regiszterekből.

denek mindig étkesebbé lenni, úgy nő a huncutságuk, sőt a gonoszságuk is...

A liba természetrajzában első helyen áll a macacs butaság, a tolvajság és a kártevés jellemvonása. S minél öregebb a lud, annál megrögzöttebbek benne ezek a tulajdonságok!

A márciusban kelt liba június, júliusban már kész tolvaj, akinek gyatra esze még álmában is azon jár, hogy mikor, hol és mit lopjon...

Viselkedésének lélektani magyarázata ez: Minél inkább mulik a tavasz és a nyár, minél fejlettebb lesz a lud s így minél több táplálékot igényel, annál kevesebb lesz a legelője. A zöldfü ugyanis megvénül, eltöredezik és megsárgul...

Az éhezni kezdő lud kezdetben a répa-, káposzta- és a heréfoldekre, majd ha csak teheti, az érkálászásokra és a zsenedülő szőlőkre igyekezik vetni magát...

A farka — már korán reggel — mikor a pásztort kifelé hajtogatja a napégette, „semminek se hívják”, szamártóvisea, kopár legelőre, izgatott gágogás és ingerült lármá közepette, egymást uszítva összeeseküszik.

Amint kiérnek a tarlóra, egy se legel, hanem valamennyi csak trombitál, rikoltozik, nyújtja a nyakát és fenyegetődzik. A kis libapásztorleány hosszú fűzfavesszőre kötött zsebkenőjével, megállás nélkül szaladgál. A ludfarka, mint a háborgó, viharos tenger, ingerülten ide-oda hullámozik. Majd az eleje, majd a vége, hol a jobb, hol a baloldala kezd el kitörni. A kis libapásztor kétségbeesett kiáltással rohan oda, a visszakergeti őket, de a másik szempillantásban a másik oldalon a játék előről kezdődik.

Egyszer csak a gunár goromba tülökhangjára, s a kis libapásztor hangoz, kétségbeesett cincogó sírása mellett az egész Sisera-had nagy szárnycsattogások közt a levegőbe emelkedik. Aztán irány a szőlő, s Panni szaladhat sírva utánuk...

Másnap reggel Panni kijelenti, hogy nem hajt ki akkor se, ha agyonverik. Mert nem tud parancsolni többé a libáknak.

Anyám, meg az édesanyja jóindulatu mosolygással néznek össze s fölmentik Pannit a kihajtás alól; s ettől kezdve a libákat zsákból etetik...

Panni pár évig libát, kisbárányt őrzött; majd meg szobalány volt nálunk. Mignem egyszer csak mint a bimbóból kinyílt virág, Panniból erőteljes, szép eladó lány lett...

Pista, a parádés kocsi, egy jóra való, jobb módú, egyetlen gyerek kezdett legyeskedni Panni körül, aki inkább csak „pakszióból” szolgált bennünket, s aki ha megnősül és megunja a parádés kocsiát, a feleségével együtt bármikor hazamehet a szüleihez.

Kézenfekvő hát Panni szerencséje, csak ki kellett staffirozni a lelkemet.

Szuhay szegény volt, mint ama hordóba csuszott Diogenes, csak a tekintélye volt fényes. Egyébként kivénhedt béresgazdánk volt, öreg, megrokkant, hűséges...

— En adok a fiataloknak egy borjas tehenet, — mondotta apám az öreg Szuhaynak — egyebet nem tehetek.

Édesanyám a tollat ígérte meg, meg még egyet-mást, amint majd látni fogja, hogy szükséges...

Szuhay köszönte szépen, aztán átballagott a

Szerkesztői üzenetek

M. L. szabómester, Deva. Örömmel vettük levelet és a címet. Mindkettőt hálisan köszönjük. Leveleiben azt írja, hogy Deva nagy közömbösség uralkodik az iparosok között, de reméli, jól választott, mikor az ottani iparosok közül a 19 címet kiírta és elküldte nekünk az „Az Iparos” előfizetési akciójának céljából. Azt is írja, hogy „mégis forog a világ kereké és talán a megpróbáltatás öntudatra ébreszti azokat is, akik eddig sem a saját, sem pedig a közös iparos-sérlemekkel nem törődtek”. Ezt hisszük mi is és ezért a hitünkért végezzük igen sok fáradsággal járó és mégis olyan kevés sikert eredményező munkánkat. Nagy megnyugvásunkra szolgál, hogy olyanok is akadnak a kisvárosi iparostársadalom sorában, mint Ön. Reméljük, hogy ez az elem igaza és tehetsége árán végül is felül fog kerekedni. Reméljük, hogy eljön az idő, amikor nem az lesz a kivétel, aki így gondolkodik, hanem az, aki nem látja be, hogy minden iparos csak az iparos közösség boldogulásának szilárd alapján építheti fel a jövőjét. — A beküldött címekre a lapot megindítottuk. Hisszük, hogy valamennyien előfizetőink lesznek. Az Ön előfizetése 1937. XII. 31-én jár le.

Victoria kávéháza, Satumare. Lapot kívánságára beindítottuk. Előfizetés e hótól számít.

M. P. vasbutorgyár, Targumures. Címváltozást keresztülvettünk. Ha hiba van, kérjük szíves értesítést.

ösv. Sch. G.-né, Lonea. Küldött címet hálisan köszönjük. Kért példányt elküldöttük. Nem tudjuk, ez-e az a szám, amit kíván. Szabadság-ügyekben ugyanis tucatszámra közzölt a lap az elmúlt évek során jogeseteket; nem tudjuk, talál-e a küldött lap-számban szereplő jogeset az Ön ügyére. Arra, hogy a bíróság maximálisan három évre visszamenőleg ítéli csak meg az elmaradt szabadságokat, nem kell már jogeset. Minden bírói fórum ezen az alapon ítél a semmitősebb vonatkozó döntése óta. — Pénzküldeményt köszönettel vettük. Az Ön előfizetése 1937. V. 30-án járt le, özv. St. F.-néé 1937. VII. 31-én.

K. J. cipész, Seliste. Címet kívánsága szerint javítottuk. Reméljük, most már rendesen kapja a lapot.

J. P., Reghin. Pénzküldeményt köszönettel vettük. Előfizetése 1937. X. 31-én jár le.

Sch. E. ékszerész, Timisoara. Nagyon jólesik nekünk a sorából kicsendülő megleghangu elismerés. Hálisan köszönjük az új címet. Hisszük, hogy az a jóindulat, amit Ön a mi munkánk iránt tanusít, szaporítani fogja városában és szakmájában azok számát, akik reflektálnak jószándéku szakmaiságunk szolgálataira.

M. Gy. öntőde, H. A. timármester, V. I. könyvkötőmester, Baraolt. Szíves pénzküldeményeiket kö-

szönettel vettük. Az első cím előfizetése 1937. X. 31-én, a másodiké 1937. VII. 31-én, a harmadiké szintén 1937. X. 31-én jár le. Ha helységükben közérdekű iparosügyben szolgáltatásra lehetünk, forduljanak bizalommal szerkesztőségünkhöz.

G. J. cipész, Braşov. Pénzküldeményt köszönettel vettük. Előfizetése 1937. X. 15-én jár le.

Ing. M. K., Timisoara. Pénzküldeményt köszönjük. Előfizetése az Ön által közölt időben, 1937. XII. 31-én jár le.

U. G. I. R., Cluj. Előfizetési díjat köszönettel vettük. Lejárat dátum 1937. XII. 31.

W. R., Braşov. Pénzt köszönettel vettük. Előfizetés lejár 1937. VII. 15.

Z. B., Reghin. Pénzküldeményt köszönettel vettük. Lejárat 1937. IX. 30.

M. K., Zalău. Pénzt megkaptuk, köszönjük. Lejárat 1937. VII. 31.

Nagy frikciós présünkön és lemezhengerünkön lemezhengerelést és préseléseket vállalunk

Dukász Testvérek

Arad, Strada Goldu 3.

Kizárási indítvány a husiparosok, építőiparosok és sofförök ellen.

Az Univerşul egyik multheti száma pataszkozik, hogy a magyarok egyes iparágakban, mint a mészárosság és az építőipar, úgy Bucureştibben, mint az egész Prahova-völgyében nagyon elhatalmasodtak. A kormánynak és a társadalomnak tennie kell ez ellen. De még veszélyesebb, írja, hogy a sofförpályát is magyarok s más idegenek sajátítják ki maguknak Romániában. Mert ennek ma honvédelmi szempontból is különös jelentősége van.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép című lapot

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félévre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

nagyapám tanyájába, aki tőzsomszédunkban lakott. Itt is, elmondta sorban, hogy a Panni férhezmegy és atöbbsi, aztán hagyta zslugoriságáról híres nagyapám a válasszal vergődni.

Mielőtt azonban támogatását megtagadhatta volna, Szuhay az utolsó pillanatban bravurosan ki-kapta szájából a szót s ő maga folytatta, előadván, hogy apám a fiataloknak borjas tehenet, anyám pedig ágynevet s megymást ígért s ő a nagyapámtól nem kér egyebet, mint, hogy adja ki neki a rét halászati jogát egy évre azért az árendáért, amennyit most az akasztóiak fizetnek érte.

Nagyapám szeretett volna nagyot rikkantani örömben, hogy ilyen szörmentén szabadulhat Szuhaytól.

— Jól van, Mihály, — harsogta kegyesen — legyen a rét egy esztendőre a tied, ha — ide vigyázz, Mihály: ha az árendát egy évre előre fizeted.

— Fizetem, fizetem... előre fizetem...

A rét lehetett vagy hatvan hold, kétszer olyan hosszú, mint amilyen széles, zsombékos, kákás, náderdős, szittyós kigyófészek.

Nyáron rendszeren kiszáradt; legelőnek használták s olyankor a halak, a csukák, csikok, kárászok, durbintok beásták magukat a nád, meg a kákatorzsák közé az iszapba, s ha nem jött meg hamarosan az őszi eső, megfulladtak, elpusztultak a kővé keményedett sárban. Kivételt csak a csikok, ezek az óriási giliszták képeztek, melyek, ha a szükség úgy hozta magával, a föld alá, két-három-négy méterre is befurakodtak.

A réti hal hihetetlenül büdös valami. Olyan mocárszaga van, hogy disztíngváló gyomor képtelen

megtünni. Kora tavasszal, jégtörő Mátyás után pár hétig, az elszántabbak még csak meg tudják enni, de ahogy a rét vize a nap hevétől meglángyosul, bizony csak a nem válogatós, avas szalonnához, dohos füstölthushoz, fokhagymához szokott, egészséges paraszt gyomor képes bevenni.

Még a kis-kárászok a legtűrhetőbbek; ha tepsin teljesen ropogósra sütik őket, elveszítik mocsárszagukat.

Ősz volt... Nyárutó... A legeltetett, legázolt, kiszáradt hosszú rét úgy hevert a sikon, mint egy lassan oszladozó, bomlodozó, rettenetes hulla...

Szuhay tiz napszámot hozott a faluból, s azokkal a hosszant nyuló, száraz rét derekán, ott, ahol a legkeskenyebb és a legmélyebb volt, egy-két méter széles és egy méter hosszú árkot ásott; egyik parttól a másikig. Mikor készen volt, a napszamosok elmentek és nem történt semmi.

Aztán jött az eső. Jöttek az esők. A rét kezdett vízzel megtelni s az árok eltűnt a víz alatt. Eső jött a tavasz. A rét helyén óriási tó hullámzott. Nem láttaál egy szál nádat, egyetlen zsombékot, mindenütt csak harsogó, háborogva nyargaló vizez.

Aztán elkezdett a víz is csillapodni. Csöndesedett, apadni. Mint az özönvíz után... Kibujtak a zsombékok, a fekete kutuk, a hegyes és zöld gyöngénádak.

Mikor fog már Szuhay halászni?

Őszbe csavarodott a természet. A rétről hamarosan fogyott a víz. Nagyrészen már a jószág legelt; az törte, zuzta, gázolta...

Szuhay sehol...

Már nincs is víz!... A legeltetett, legázolt,

Aranytartalmu ércok feldolgozására rendezkedik be a Phönix kénsvagyva

A Baia Mare-nagybányai Phönix kénsv- és vegy-gyár részvénytársaság a Banca Nationalaval kötött szerződésének megfelelően berendezkedik arany tartalmu piritek és más, a nemzetvédelem és nemzetgazdaság szempontjából fontos ércok feldolgozására. A szükséges gépeket a most megjelent rendelet törvény értelmében vámentesen hozhatja be a Phönix-gyár. Itt megemlítjük még, hogy a Phönix berendezkedett hiposulfid és ólomsó gyártására is. Az új osztály már meg is kapta az iparpártolási törvény kedvezményeit.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comuna cu asociatii, ca cotizatiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámkig esedékesek:

In Grupa I. csoportban vād. lui Iosif Eberlein Józsefné. 904.

In Grupa II. csoportban változatlanul 987-ig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare a Inmormantare a Industriaşilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiunile lor, sa achite restanta lor interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-ului 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente după următorul membri decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. csoportban 981 Simeon König Simon, 982. Soţ. lui Iosif Eberlein József.

In Grupa B. csoportban 968. Soţ. lui Andri Botos Andrásné, 969 Gheorghe Szokai György, 970 Soţ. lui Iosif Eberlein Józsefné, 971 Vad. lui Francisc özv. Portschr Ferencné, 972 Gheorghe Gligor György.

kiszáradt hosszú rét úgy hever a sikon, mint egy lassan oszladozó, bomlodozó, rettenetes hulla.

Most jön Szuhay...

Három szekér avas nádat hozott a a szekerek megálltak amaz ősszel ásott, hosszú árok szélén.

Az árok színig van zavaros, opálszínű, halaktól hemzsező sűrű vízzel. Benne vergődik, nyugtalankodik, rohanász az ősrét valamennyi hala.

Szuhay lehányatja az avas nádkévé, betakar-gatják vele végig az árkot, hogy nap ne érje.

Es másnap reggel — és minden áldott nap, majd csak két héten át — Szuhay egy-egy nagy hor-dó halat visz a haira mindig éhes, szomszédos köz-ségbe...

Szentmihályi, kiskőrösi vásáron, megkezdve az ágyakon, kakukos órán és folytatva a golycon, amit csak a szeme-szája kívánt, mindent összevásárolt a szép menyasszonynak Szuhay.

Azóta se mulattam olyan jól, mint a kis libapász-torunk lakodalmán.

A nagyapámnak ugyanis folyton a réte járt az eszében, ahonnét a legutolsó kis ebihalat is kihalász-ta Szuhay; s látszott rajta, hogy mennyire átérti, hogy itt evés-ivás, nevetés, cincogás, minden az ő ká-rára lyukad ki.

De meg is táncoltatta a szép menyasszonyt, úgy, hogy busult gerjedésében lerugdosta mindkét ezü-stös sarkantyuját a csizmájáról.

Aki megtalálta, legyen boldog vele, úgy használ-ja holta napjáig.